

عنوان مقاله:

توسعه شاخص خشکسالی اقتصادی- اجتماعی در جامعه کشاورزان (مطالعه موردی: حوضه زاینده رود)

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات منابع آب ایران، دوره 16، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

سیدمجتبی موسوی - رئیس گروه بهره برداری و نگهداری از سدهای شرکت آب منطقه ای اصفهان و مسئول کارگروه سازگاری با کم آبی استان اصفهان

علیرضا شکوهی - استاد گروه مهندسی آب دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از ابعاد معیشت پایدار بخصوص در جوامع روستایی توجه به اقتصاد کشاورزی و میزان درآمد ناشی از تولیدات کشاورزی می باشد. در تحقیق حاضر به منظور ارزیابی اثرات خشکسالی بر جوامع کشاورزی و روستایی، شاخص خشکسالی اقتصادی- اجتماعی روستایی معرفی گردیده است. این شاخص برای در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و اجتماعی جوامع در مواجهه با خشکسالی از درآمد حاصل از سطوح زیر کشت، هزینه خانوار و توانایی مالی مقابله با تبعات خشکسالی استفاده می نماید. با توجه به اهمیت حوضه ی زاینده رود به عنوان یکی از حوضه های پر تنش، مناطق این حوضه در دو استان اصفهان و چهارمحال و بختیاری به عنوان محدوده ی مورد مطالعه انتخاب گردیده اند. دوره ی مطالعاتی شامل ۲۹ سال از سال آبی ۱۳۶۸-۶۹ تا ۱۳۹۵-۹۶ است. طبقه بندی شاخص خشکسالی اقتصادی - اجتماعی با الگوریتم شکست طبیعی جنکز انجام و منطقه بر اساس انعطاف پذیری و توانایی مقابله با عوارض خشکسالی از منظر تاثیر بر درآمد خانوار به زون های بحران کم تا شدید تقسیم شد. نتایج نشان می دهد مناطق فلاورجان، خمینی شهر، اصفهان و نجف آباد به ترتیب ۱۸، ۱۵، ۱۲ و ۸ سال در بحرانی ترین شرایط در بین مناطق نه گانه حوضه ی زاینده رود قرار داشته اند. حداکثر شدت خشکسالی اقتصادی- اجتماعی روستایی در مناطق خمینی شهر و فلاورجان به ترتیب با ۷۷/۶ و ۳۷/۶ واحد بدست آمد. نتایج کاربرد این شاخص تطابق خوبی با یافته های میدانی داشت و آن را شاخص مناسبی برای ارزیابی خشکسالی اقتصادی- اجتماعی معرفی می نماید.

کلمات کلیدی:

خشکسالی اقتصادی- اجتماعی روستایی، معیشت کشاورزی، آسیب پذیری، تاب آوری، بحران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1605236>

